

יעקב לקובסקי ז"ל

בן דוד וליבע ז"ל

1948 - 1908

יעקב לקובסקי ז"ל

נולד ביום א' בطبת תרס"ט (15.12.1908) בעיר וילקובישי בליטא,
להוריו דוד וליבען.

לקראת עלייתו ארצה שהה בליטא במסגרת של הכשרה לUMB

חקלאות בארץ ועלה בשנת 1935.

לאחר עלייתו הצטרף למושבה גן יבנה והיה מראשו מתיישביה.

עם התיישבותו הצטרף ל"משטרת הגפירים" ונמנה על כוחות
השוטרים המושבעים" שהיו רשאים לשאת נשק בסמכות המנדט
הבריטי, במטרה להגן על תושבי היישוב.

במשך התנדב והיה פעיל בצורה א – ליגאלית גם באידగון ה"הגמ"
שבגן יבנה וכמו כן נטל חלק בכל הפעולות שבאיוזר המושבה
אשר הייתה מוקפת לפחות ב- 7 כפרים ערביים.

בחצר ביתו, שהיה הקיצוני שבabit המושבה (מכיוון דרך מזרח), הוקם
מגדל שמירה שהגן על המושבה מהכיוונים הנ"ל.

בכל התקופה הנ"ל עבד במקביל לכל הפעולות לפונסתו בפרדסי הסביבה.

עם פרוץ מלחמת העולם השנייה החלו להגעת אדצה הידיעות על השואה ועל
ועל האיום המוחשי על יהדות אירופה.

כמי שהותיר את הוריו ואת שאר בני משפחתו בליטא, ראה צורך להתנדב גם
לבריגדה היהודית שהוקמה בארץ במסגרת הצבא הבריטי כחיל משלוח שלקח חלק
במלחמה בנות הברית באויב הנאצי.

יעקב ז"ל התגייס בשנת 1940 ולחם במסגרת הנ"ל במדבר המערבי ולאחר מכן ביוזון.

בעקבות התקדמות הצבא הנאצי ונצחותו על הצבא הבריטי גם ביוזון ולאחר תלאות
הנסיגת, נפל בשבי הנאצי בתאריך ה- 29.04.42, בעיר הנמל קלמטה שביוון, יחד עם
עד 1350 לוחמים ארץ ישראליים.

במסגרת הנ"ל נפלו בשבי חמישה מתנדבים נוספים מתושבי גן יבנה:

אברהם פירסט ז"ל
אהרון לבקוניה ז"ל
יוסלה ברמן ז"ל
אווטו ברגמן ז"ל
אלכסנדר גלנץ ז"ל (מחבר הספר *"ביבלי השבי"*).

יחד עם כל הנופלים בשבי הועבר בדרכיהם עקלקלות ותוך כדי עינויים קשים, למחנות שבויים בגרמניה, שם הועסק בעבודות פרך במכרות פחם בתנאי כפיה קשים ועינויים למכביר, היה אז נד למותם של רבים מחבריו לנשך ולהרצחו של חבר קרוב ע"י הקלוגסים הנאצים עקב נסיוונו להשיג תפוח אדמה למאכל.

במסגרת שהותו בשבי הנאצי, לקח חלק, יחד עם שאר חברי הלוחמים, באבק על כבחו של הלוחם היהודי הארץ ישראלי שנשבה במדי הצבא הבריטי. זה היה מאבק איתנים על הישרדותם הפיזי של הלוחמים ועל כבdom כיהדים, ונצחונם הושג ללא ספק ע"י נמידתם "בראש מורם" – בדברי יוסף אלמוגי ז"ל, שנמנה על מפקديهم.

כעבור כ – 3 שנים סבל ועינויים, הצליח להימלט מהשבוי. יעקב לקובסקי ז"ל, נע וננד בדרכיהם עקלקלות ברחבי גרמניה הנאצית ואירופהכבושה, במסתו ובתחבולות, תוך ניצול שליטה בשפות דובות ובעיקר בשפה הגרמנית, והצליח בכך לא דרך לשוב ארץ ולחזור ולהתיישב בגן יבנה.

עם שובו לגן יבנה, חזר לפעלותו ב"הגנה" ונטל חלק בכל פעולותיה להגנת המושבה חרום הארץ, הברחת נשק למפקדת ההגנה **ולסלקתו** לשימוש מגני האיזור, הברחת מעסיקים מחופי אשדד והטמעתם בקרב תושבי האיזור, וכיו"ב. בד בבד עם פעילותו הבטחונית צור ושיקם את ביתו ובנה במו ידיו לול לגידול אפרוחים ועופות, שפידנס אותו בכבוד.

בשנת 1946 נשא לאשה את בללה זיל לבית הרשובי, אשר סייעה בידו בחלוקת גдол מעסיקותיו הנ"ל ובכלל זה בהעלאת המעסיקים. בשנת 1947 נולד בנים יחיד.

ביום י"ט בשבט תש"ח (30.01.48), נטל חלק בפעילותו الأخيرة, במסגרת פעולה טיהור אחר ששימש כkon מרצחים לפעילות הפורעים הערבים כנגד מתישבי גן יבנה באחד מפרדי האיזור.

פעולתו الأخيرة הנ"ל לא שב עוד לביתו. יעקב זיל הובא למנוחות בבית העלמין הישן בגן יבנה.

מדינת ישראל

בזה ניתנת לך הזכות
לענידת

אות ההתנדבות

משרד הבטחון

אגף כח אדם

10770 *

שם פרטי
לוי ז'ק

שם האב
3/3

שם משפחה
לויזה

ת.ז.

מ. אריגוב
יוזר הוועדה
לאות ההתנדבות
לברית מוסד
ר' ראש האגף
ל' בסין תשכ"א
(14. 6. 1961)

מִזְרָחַ יִשְׂרָאֵל

אֵלֶיךָ מְעֻלָּם בְּצֹעֵר אֶת אֶכְרֵי שְׁלָמָן
יְעַקְבָּה לְקֹוְבָסָקִי לְ
לְזָפָנָה בְּשָׁלָשָׁה כִּילָיִי תְּפָקִידִיו בַּיּוֹם
יְלִי שְׁבָטְתָ צְשָׁדָה (30.1.1948)
מִכְמִשְׁלָה יִשְׂרָאֵל צָבָא הַגָּשָׁה לְיִשְׂרָאֵל וְהַאוֹמֵד
בְּעַלְבָרִידָה יְשָׁאוּ תְּמִיד בְּגַאוֹן וּבְאַהֲבָה אֶת אֶכְרֵר
יְעַקְבָּה אֲשֶׁר קִים תְּפָקִידִיו בְּגַאנְזָות בְּגַאנְזָת
הַכְּזִילְדָה

רָאשָׁה מִכְמִשְׁלָה
יְעַקְבָּה אֲשֶׁר קִים תְּפָקִידִיו בְּגַאנְזָות בְּגַאנְזָת

תחדת המשפחה נתונה מקרוב לב לכל מי שסייע באיסוף המידע אחדות
יעקב לקובסקי ז"ל ובמיוחד לו:

- מר יצחק קוריאנסקי - מגן יבנה
- מר יוסף יעקבי - מרחובות
- מר ירון אנווש - "קול ישראל"
- מר עמנואל פירשטי - (בנו של אברהם פירשטי ז"ל).
- מר יצחק בן אהרון - קיבוץ גבעת חיים מאוזך.
- מר נרי אברנרי - מנהל ארכיוון ההגנה.
- גבי זיווה עופר - מנהלת הספרייה ופינת הזיכרון בגן יבנה

תודה מיוחדת לדראש מונצח גן יבנה מר שלמה אלקסלסי, על פעילותו לקידום
אתרי ההנצחה הנאים וטכסי הזיכרון המרשימים, אשר ללא ספק תורמים להכשרה
וחינוך דורות נוספים של ממשיכים ראוויים.

היו לו עיני תכלת "כמו
שומיים". יעקב
לקובסקי הנער

(1)

עד גיל 11 לא ידע ליאת שבית
כى היה לה גם סבא אחר, סבא
יעקב לקובסקי, לוחם עברי שנפל
בהגנה על היישוב גן יבנה. מאז
הגילוי ניסתה יחד עם אביה
לחבר את פאול חייו של יעקב
ולשבור את קשר השתקה סביב
היתמות והשכול. ביחד הם גילו
כי האיש שלא הכירו ה策רף
לצבא הבריטי, נפל בשבי הנאצי,
ברח מעבודת פרך בכריית פח
וחצה את אירופה עם מפת
תיירים. עכשו מחלכים האב והבת
להנצחה מכובדת לסל הלוחם ●
סוד הסב הנעלם

(1)

(2)

לאויש שטוף

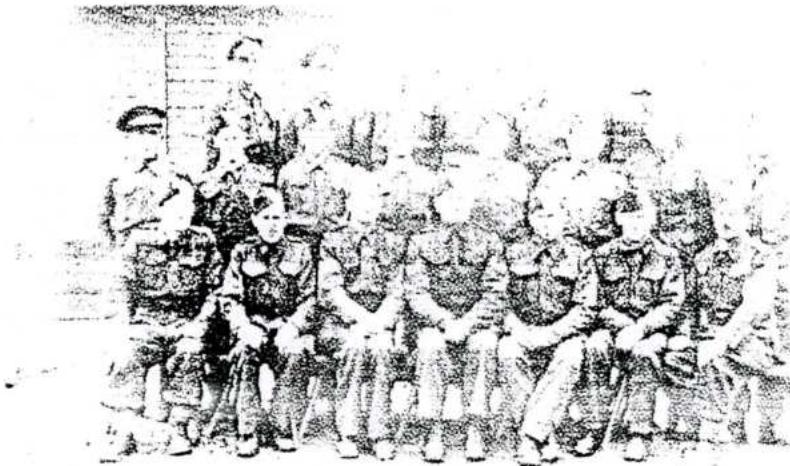
פַּלְמָיִם

מי האושר היי קערין. סבא יעקב וסבתא בלה עם

אבא דוד

CM K

מנוטר בעל רישון לשאת נשק ללחום נגד הנאצים. עם חבריו ליחידה

ליאת שבית

עד גיל 11 לא היה לי מושג שיש לי סבא גיבור מלכמתה. היו לי שתי סבתות, סבא חורג אורה שחיבבי ואת סבא גרשון שאחบทי מאוד, שמעולם לא כעס או נזע, שידע לצייר אורנאנטינט בחתי אפשריים ותמיד הפסיד לי ברכמה. ואו ביום אחד הכל השתנה. זה קרה בדרך מהבית הספר, בגין השעשועים מול ביתם של סבא וסבתא, הבית שבו גרים ביום הורי. "אני יודעת סוד על המשפחה שלך", הכריזה ענת וקסל' באום, חברת וזאת שתמיד ידעה הכל לפני. "איזה סור?", שאלתי בהשש מהה. "אני לא יכול לספר", היא הודיעה. מובן שלא נדרש יותר מלחץ פיזי מתוון כדי לגורום לענט לשחרר את מה שהשתוקקה ממילא לספר לי, "סבא שלך הוא לא הסבא האמתי שלך", היא אמרה בסוג של חזר' וות ניצחון. "אני יודעת שסבא אורה הוא סבא חורג", השבתי לה בקונ' דרכ' מדרומה, כי כבר הריג'שתי שמשמעותו גדול עומדת לנחות עלי, והסתבלתי בחשש לכיוון הבית של סבא וסבתא לנזר רגע אחרון של תמיינות. "לא הסבא זהה, הסבא השני", אישרה ענת את חשותי.

התהממה הייתה כל כך גדולה עד שלא ייסיתי אפילו לשמר על פасון נוכח פניה המרויבות של ענת. שעתה הביתה עם דמעות בעיניהם ותקפתיה את אמי. "עד מתי התכוונת להסתדר ממי ני?". אמא פתחה בסדרת הסברים שאת רוכב איני ובכרת. "לא רצינו לפגוע בסבא גרשון", אמרה אמא "חוץ מזה, חשבתי שכבר ניחשת עם כל השאלה שאת שואלה על המשפחה של אבא". אז זה, שלא ניחשתי. ידעת על קיומה של משפטת לקונסקי, שלא היה לי ברור למי לבדוק היא מת' קשות; אולי היו רומנים כמו תמןנות גוזרות אצל סבא וסבתא ומצב רוח סגדירי שהיה תוקף את אבא מדי יום זיכרון, אבל הפתעה התחילה מוחלטת. אחר כך הגיעו השאלות - איך קראו לבסא, איך הוא נחרג, מתי נישאה סבתא בשנית, וככבה באפנ' פטאומי ולא צפוי הפקתי להיות נכדה של סבא גיבורו, שנוסעת מרוי יום זיכרון לבית העלמין הישן של גן יבנה, שמנסה לדלות כמה שיתויר מידע על האיש הזה בעל עני ה��טל שאפילו אבא לא וכה להכיר, ואת מבלי שסבא גרשון שככלך אחבי ירגיש שאני יודעת.

פאול טבָא ויעקב

הסיפור של סבא יעקב הוא כמו פאול של אלף חלקים כשבירינו מצוים בערך עשרה מהם. מה' המונות היישנות ניבט גבר ייפה תואר, עם מבט חולמני ועיני תכלת שדורם דמיון מפתיע לאחותי הקטנה, עם כפות ידיים יפות שאתון (ךך אמי אומרת) אבי יריש בשיער ימי אוחות בוד שמאל. אלה התמונות שלפני השבי, מהתמונות הבודדות שיש בידינו מתקופה שאחרי השבי - תמונות ההר תונה עם סבתאי וסדרת תמונות עם אבי כשןולד - ניבטה דמותו של אדם שנראה מבוגר בהרבה מ-39 שניםותיו. שיער צרוב שם, פנים מקומטיים, למשה הרבר היחיד שלא השתנה הוא אותן כפות ידיוים. משך שנים נמנע אבי מלחקור על אורות סבי ההתנדבות לצבא הבריטי, הנפילה בשבי, עבורת הפרק במכרות בגרמניה, הבריחה מהמחנה השבויים וכਮובן הפעולה שבה סבי יעקב לקוב' סקי נפל. כל עוד היה סבא גרשון בחיים אבי חש לא בנווה לחקר על אורות אבי האמתי, והיום כבר אין את מי לשאול. אבי קונה כל ספר, מדרכ' בשקייה בתמונות שבויים במחנות, אולי גם רק' נהרא את דמותו של אבי נש��ת באחת מהן. מרוי פעע אנחנו מצלחים לצרף עוד חלק לפחות ול העצם, כל פיסת מידע היא אוצר מכחינו. אבל ברור לנו שרוב השאלות תישארנה ללא מענה.

יעקב לקובסקי נולד ביום א' בטבת, 15 בדצמבר 1908, בעיירה וילקוביס' בLİיטא להורייו דוד וליבע. במשפחה המשכילה היו שמויה ילדים, אחד מהחיו שימש כרוקטור באוניברסיטת קובנה.

**סבא החזיק בטבעת של חבר קרוב ממחנה השבויים
בשלוחה שנורצת לאחר שניסה להציג תפוח אדמה למأكل.
לאחר שלוש שנים של שהות במחנה סבא הצליח להימלט
מהשבוי יחד עם חברו לנשק אבורם פירסט. חברו נתשפֵס
והוחזר לשבי, אבל סבא הצליח להימלט וחזר אייכשָׂהוּ
לאرض בשחואן נעוז בידע שלו בשפות**

אחותו הונדה עלה לארץ באונייה שבה עלה סבתי, אח נספה רפאל הוגר לאודנגוואי ועלה לארץ בתחלת שנות ה-50. למיטב ידיעתו כל מי שנשאר בלביא ניספה במהלך המלחמות השונות. לקובסקי למד בגימנסיה העברית של קובנה ושלט בכמה שפות: גרמנית, רוסית, ליטאית ואנגלית. ידרעת השפט, כך אנו משערם, היא שסייעתה לו בברחה ממחנה השבויים. לקובסקי שהה בלטיא במאגרת הכשרה לעובדות חקלאיות בארץ עלה לארץ בשנת 1935. באותוות עבד

בתחילת שנות ה-40, שנים הראשונות של מלחמת העולם השנייה, החלו להגיעה לארץ הוריונות על אורות האיים על יוזמת אירופה והשומרה היהודית. כמו שהותיר את הוריון ואת שאר בני משפחתו בלטיא ראה לקובסקי צורך להתרנברג גם לחיל החפרים שהוקם בארץ הצבא הבריטי. את ביתו שבגן יבנה השbir (כך מעיד הזה שכירות הנמצאים בירינו) לרבק מיטליס תמורה לירוה ו-50 לישר. לקובסקי התגייס כנראה בשנת 1941 ולחם במסגרת זו במשטר המערבי ולאחר מכן ביוון.

בקבוצת התקדמות הצבא האנגלי וניצחונו על הצבא הבריטי ביוון ולאחר תלאות אנטיגונה, נפל לקובסקי בשבי הגרמני ב-29 באפריל 1942 בעיר קלמטה שביוון עם עור 1,350 לוחמים ארץ ישראליים. הבריטים תייחסו בחשדנות לתנדבות היהודית, אך נספה גם החשש מנפילת יהודים בשבי הנאצים. מה שהרגיע את פרנסי היישוב בהקשר זה היה העובדה שלבריטים לא הייתה כוונה לשלב את היהודים בחילות הלוחמים, אלא רק ביחידות הסיווע. האבוסרגד הגדול היה שיחידות העילית פנו דרישות מיזון וחלות הסיווע ובמה חיל החפרים נשארו בזום ונפלו בשבי. השבויים היהודים הועברו למוניות שבויים בשלזיה, על גבול גרמניה-ניאופולין, שם חועסק לקובסקי בעבודות פרך במכרות פחם בתנאי כפיה קשים. לקובסקי לא סיפר הרבה על הימים הקשים שם, אבל אנו יידי דעים שהוא עד לנזותם של רבים מחברי לנשך על ידי הנאצים במחנה. סבתי זכרה במיוחד סיפור על חבר קרוב שנורצת עק ניסינו להציג תפוח אדמה למאכל. התבעת שענבר החבר על אכבעו נשמרה על יידי סבי ונמצאת בירינו עד היום.

כעבור שלוש שנים של עינויים הצליח לקובסקי להימלט מהשבי, יחד עם חברו לנשך אברם פירסט (אף הוא תושב גן יבנה). פירסט נתשפֵס והוחזר לשבי, אבל סבא הצליח להימלט וחזר אייכשָׂהוּ לארץ. על סיפור הברירה אנחנו לא יודעים הרבה, אבל מספרים שישפה סבתויים וממי' פוגש שעדכ אבא לאחרונה עם בנו של פירסט מתברר שהעובדת של קובסקי ובר שפט רבות, וביניהן גרמנית, וגם המראת ה"לא יהורי" שלו, סייעו לו להגעה לארץ ברוך לא דרכ. מצא מדריהם שיש לנו והוא מפה של אירופה בקנה מידה של 1:10,000,000 שבעודתנה ניווט לקובסקי את דרכו חזרה לארץ.

בית הארויה המתמוטט

בשחור לקובסקי לגן יבנה שב לפועלותו בארגון ההגנה ונטול חלק בכל פעולותיו להגנת המושבה ודורות הארץ: הברחת נשק והסלקטו לשירות מושת להגנת האיוור, הברחת מפעלים מוחשי אשוד וווסתרם בקרבו תרי

ריאות של קידוש לבנה כתבו לו חבריו לעובדה" ביום עולתו לארץ בתו מונה שננתנו לו למזכרת: "לחבר יקר יעקו ליום עולות לארץ, ליום כלות תקווה והתחלה חresa בחירות, מהאל לך חיים ביראים, יודהם. אל תשכח להתעמל בשעת הפנאי". המשפט האחורי תמיד משעשע את אבי. מעניין אם לקובסקי זכר להתעמל בין העובה בפרדים, לעובדה בלבד, לים, לפועלות ההגנה בלילה. לאחר שעלה לארץ החישב במושבה גן יבנה והוא מושוני מתיישב-ביה, הבית שלו היה הבית הקיצוני במושב מכיוון דרום מזרח ולבוכן בחוץ. רוחם אחד מגדרלי המשימה שהקיפו את היישוב. לפרשטו עבר בפרדסי הסביבה ובמקביל לעובדו הצערף ל"משרת הגפרים" נמנה עם כוחות "השוטרים המושבעים" שהיו רשאים לשאת נשק בסמכות המנדט הבריטי. ואת במתורה להган על תושבי גן יבנה שהיה מוקפים בשבעה כפרים ערביים עוינים שהתנקלו להם חרסות לבקרים. לימים התנרב והיה פעיל בארגון ההגנה שבגן יבנה ונטול חלק בכל פעילויות הארגון שכיוור המושבה. בפעולותיו הראשונות גנב לקובסקי מהבריטים את מכונת הירייה הראשונה ששימשה את הארגון באיזור.

נוטר, לוחם ושבוי

"מעטם הם האנשים שזכו להישאר לפלייטה ממחנות העבדה הללו, ואשר יכולים לספר את פרשות הזענות שגילו הגמדנים הנאצים כלפי האסירים והשבויים. מדי יום בוימו היו נובלעים בחשכת המכורות אלף עובדי כפייה [...] קשים ומרימים הם החומים במכרות הפה", חם, רדק חזי מטר או מפיצה הלהבה הדקה של פנס הכוורים, וליתר אין צורך לראות את הדלק, כי ממול עומדים גושי הפהם שעיל כל אחד להוציא בכלי חפירה הפרימיטיביים שבידו. לביצוע המלאכה של חפירת הפהם היו יורדים למכרה בעומק של כ-400 מטר, כאשר החום מחניק בגדרון ומפריע לנשינה. אין פלא כי רובם ככלם של עובדי הכפייה לא החזיקו מעמד זמן רב, ואנשימים נפלו צוברים, פשוט התעלמו ואיבדו את הכרה תוך זמן קצר ביותר [...] הנוגדים ידעו להפעיל אמצעי דיכוי והטלת אימים על האנשים ולעצל את כל חולשות האדם. הם למדו כי הרעב והעינויים בכוחם לשבור גם את איש היכי חזק [...] המסתכל בעינויו של הכרה השובי הבחן מיד כי ניטל ממנו זיק האור, הכל שחור, הכל מרוכז בפחם, השיעול והרוח הוא שחור, ואפלו הדמעות בעיניו התעדרבו בעבע שחור. השובי הכרה לא זוקק ולא מתלון [...] אלם בגוף השבוי והרצע עוברת בכל זאת מן כמייה להשתחרר מפורע נות זום"

(מתוך "המאבק בבבלי השבי", מאט אלכסנדר גל נין, ניצול מחנה שבויים ותושב גן יבנה)

בשנת 1946 נסא את סבתاي בלחה לבית הרשובי שסיעיה לו, אך סיורה, בהחbatchת נשק ובהעלאת מעפילים. ב-20 באוגוסט 1947 נולד אביו רודו הקדרוי על שם של סבו. כשבירעה סבתאי לילדת סבא היה עסוק בדיקות רפואיות בבית ההגנה ולפיכך אברשה, שהיא נשוי להינדרה אחותו של לקובסקי, הגיעו בזמן ולקח אותה לבית היולדות ברוחות. סבתאי נήגה לספר על לקובסקי שהוא קנאן מודע לעובדה עברית. מדרי יום עבדו ליד ביתם ערבים עם גיגיות עמוסות יקרות ופיריות משוכחים ששכבא אסר עליהם לקנות ודרש מהם לרכוש רק חורחה עברית. עוד סייפת סבתאי שכאשר היה חזר הביתה בערב עייף מהעבודה והוא שימש כמו תורגן האזרוי, ולבן היה יושב וכותב עבורי תושבי המושבה מכתבים נשפות שונות. הוא לו עניין תכלת כמו "שומיים", תיארה אותו סבתאי במילוטה הליטאי.

בשבט תש"ה הגיעו יידיעות מודיעיניות על אודוט הכנות של כנופיות פורעים ערבים להתקנה לתושבי גן יבנה. לקובסקי יצא במסגרת כוח של ההגנה להשמדת בית ארואה נטוש בפרדס זינגר בקרבת המושב, שאמרו היה למשם מקום מסתור לפורעים. מכיוון שלא צו לבני חומר נפץ יקר ונזקקו ליזומרי הגלם של בית הארואה, הם פירדו 39 קרו את המבנה במיו. יהודים. המבנה קרס על הקובסקי והרגו, והוא היה בן 39 במוותה, כל שאר משתתפי הפעולה ניצלו. לאחרונה שוחרה אביה עם יויסי שפירא, אחד ממתתפי הפעולר שהויה אז בן 17 ואיבד בה את רגלו. שפירא לא ששה לדון במאורעות העבר. "אני לא מבין מדרע נוכרים דוקא עכשו לדבר על מה שהוא", אמר לאביו.

כשלקובסקי נפל סכתי עובה את גן יבנה ונדרה ממש שנה שנתיים עם אביו שהיה בן חמישים וחמש בין קרובים משפחתיים בכרוכו וברמת גן, וכן מה גרו ברחוב התבור בתל אביב. בתקופה זו פגש סכתי את סבא ררושון, למען הריק היה חברה אותו עוז קדרם לכון, משם שכבו יחד העולים נהגו גם העולים מליטא לתחרוויע בעוטה, אבל או לא עוזר בה סכתי גדרון עניין. כשהתאלמנה המזב היה שונן. אביו נהג לקרוא "אבא" לכל איש שעבדו לשכונת רמת החיל' (חטיבת יהודית לוחמת) בתל אביב, שלוש שכונות שנבנו עבורה יוצאי הבריגדה היהודית. סכתי ויתרה על הקצתה שכונה שנבנתה עבורה יוצאי הבריגדה היהודית. שכונה שהיה לבנה מש' שחגעה לה משרד הביטחון ונישאה לסבא גרשון כדי שיוציא לבנה מש'

נאמנות לאבא גרשון

מסגרות התמיכה הפועלות כוון לסייע למשפחות שכילות והיעדרם לשוחה ולשתף יצרות קושי לדמיין עד כמה היהת המציגות פעם שוננה מכיצד סכיב החסוך האישני נוצר קשר של שתיקה, קל וחומר במקרה של ישואים שניים.

אבי-ידע שגד בעברו בגין יבנה, אבל למעשה אסור היה לו לדעת את האמת, פעם בשנה המ נהגו לנסוע לבקר במושבה אצל שכנים ששכנתה שמרה עליהם על קשר. ביום היכרון מרדי שנה היה מגיעה איגרת ממשי לר' הנטמן ובאי הניתה שהיא לא שנפלה והוחיק הכל. בגין עשר, שנה לפניה שנדרעה לאבי האמת באופן רשמי, אמר לו חבר מהשוכنة: "גם אתה שלך נהרג במלחמה, לא?". החבר שכלל לא התכוון להזכיר חטא מאבי מרים ומראות, אך חזר להזכירו לבן.

את הרגע שבו נורעה לאביה האמת על אביו הוא זכר
כאליהו היה היום, גם הוא, כמנוני, היה בן 11. "אותו יום היי
ת חולה ונדרתני מבית הספר. המורה יעל שהיתה מורה
אהובה ונערצת באה בקראותי, והי מאורע מוגש וירד
צא דופן, סבתא השairה אותנו לבך והלכה להנחות המשפחתיות
תית שהיתה צמודה לבת. ואו בלי הקדומות אמרה לי
המורה יעל: 'דע שאביך זה אינו אביך האמתתי. אביך
האמתתי נפל במלחמה השחרור', כך בצורה ישירה ולאקראי
נית. אחריו שחתפתי את הלו חי שיקרתי לה ואמרתי לה
שכבר ידעת כי קיבלנו מכתבים ממשרד הביטחון. אבל
שאלתי אותה איך קראו לו. המורה יעל צעקה לסתבה לחי
נות, וסבתא השיבה 'יעקב'."

זה לא היה מוזר לקבל בשורה בזו מהמורח' "סבירה ירצה שלא תהיה מסוגלת לספר לי בעצמה, אם סבכטא, בתוך שרשות הטעויות של החתוםードות עם העניין, עשתה דבר אחד נכון וזה שלא ספק הבחירה במורה יעל כарам המתאים לבשורי". אחד כך בכבר ביששתי מסכתתאי נפורמציה, אבל היא לא ידעה הרבה. היא סיירה מה שירעה והזרתה לית תמנונות. לא יכולתי אז לתחקור אנשים על סבא יעקב ולבדוק בספרות כי רأיתי בו בגידה בסבא ארשון, שכאב איבונו ואחרהו, אכן.

שביה הארץ הותיקים. אך בברם פעליתו הביטחונית חור ושיקם לקובי' סקי את ביתו. בכיספי הפיצויים שקיבל מהממשלה הבריטית לצורכי שיקום הילם לול ומדגרה ("בית אימון", בלשונה של סבתאי) שאותם תכנן ובנה במנו ידיו והם פרנסו אותו בכבודו. פישט פאול מפתחה התגלתה לנו בכנס של ותיקי גן יגנה שנערך לאחרונה, מסתבר של קובנסקי היה נשוי לאשה אהדרת, יפה, לפניה שנייה לסתבי. כשהוחר מהשבי בגדרמיה נודע לו שאשתו לא הייתה נאמנה לו.

לאחר שעלה לארץ התיישב סבא
במושבה גן יבונה והיה מראשו ני'
מתיישביה. בחצר ביתו הוקם אחד
מגדלי השמירה שהקיפו את
ה היישוב. לפניו שתו עבד בפרדס
הסבירה ובמקביל לעבודתו
הצטרכ ל"משותת הגמירים"
ונמנה עם כוחות "השוטרים"
המושבעים" שהיו רשאים לשאת
נשק בסמכות המנדט הבריטי

תְּמִימָנָה
בְּמִזְמָרָה
בְּמִזְמָרָה
בְּמִזְמָרָה
בְּמִזְמָרָה
בְּמִזְמָרָה

בנוסף להבנתם בשיעור הוציאי, ברובם מחבר

תקופת הכהונה. לקרה העליה לארץ ישראל

הו לו עינוי תכלת "כמו
שומיס". יעקב
לקובסקי הנער

(1)

עד גיל 11 לא ידעת ליה שביט
כי היה לה גם סבא אחר, סבא
יעקב לקובסקי, לוחם עברי שנפל
בהגנה על היישוב גן יבנה. מאו
הגילוי ניסתה יחד עם אביה
לחבר את פאול חייו של יעקב
ולשבור את קשר השתקה סביב
היתמות והשכול. ביחד הם גילו
כי האיש שלא הכירו הцентр
לצבא הבריטי, נפל בשבי הנאצי,
ברח מעבודת פרך בכריות פחים
וחצה את אירופה עם מפת
תירירים. עכשו מלחמים האב והבת
להנצחה מכובדת לסב הלוחם ●
סוד הסב הנעלם

להאלישע שופל

פערמילן

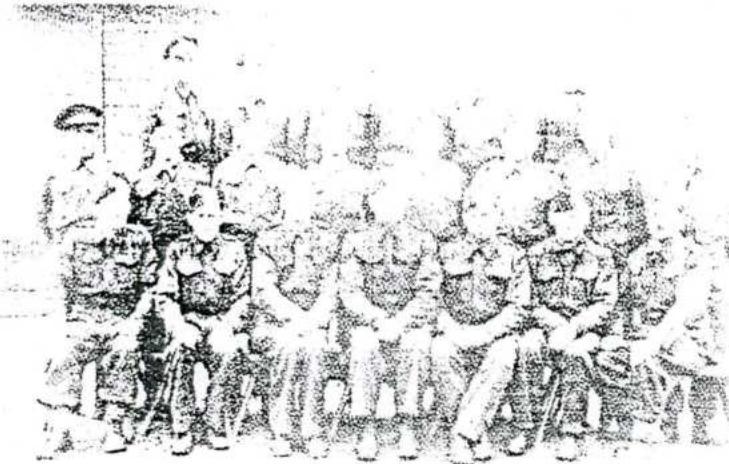
(2)

מי האושר היו קצרים. סבא יעקב וסבתא בלה עם

אגף דוד

CM K

מנטור בעל רישון לשאת נשק ללחום נגד הנאצים. עם חבריו ליחידה

ליאת שבית

עד גיל 11 לא היה לי מושג שיש לי סבא גיבור מלחמה, והוא לי שתי סבתות, סבא חורג ארצה שיחסבתי ואת סבא גרשון שאחתי מאד, שמעולם לא פусס או נזף, שידע לעציר אורנאמנטים בלתי אפשריים ותמיד הפסיד יי' בדמיה.

ואו ביום אחד הכל השתנה. וזה בודר חורה מבית הספר, בגין השעשועים מול ביתם של סבא וסבתא, בית שבו גרים ביום הורי, "אני יודעת סוד על המשפחה שלך", הכרזה ענת וקסל' באום, חקרה, ואת שטmdir יודעה הכל פנוי. "אייה סוד?", שאלתי בחשש מה. "אני לא יכול להסיד פר", היא הודיעה. מובן שלא נדרש יותר מלה פוי מתון כדי לגדום לענט לשחרר את מה שהשתוקקה מAMIL לספר לי. סבא שלך הוא לא הסבא האמתי שלך", היא אמרה בסוג של חד' וות ניצחון. "אני יודעת שסבא אורצ'ה, זה א סבא חורג", השבתי לה בקר רוח מדרומה, כי כבר והרג שטי' שמשה גדורל עומד לנחות עלי, והסתכלתי בחשש לכיוון הבית של סבא וסבתא לנזר דגע אחריו של תמיות. "לא הסבא הזה, הסבא השני", אישרה ענת את חששות.

התדרמה ווודה כל כך גורלה עד שלא ניסיתי אפילו לשמר על פאסון נוכח פניה המרוצות של ענת. שעתה חביתה עם דמעות בעיניות ותקפתי את אמי" עדר מתי התכוונת להסתיר ממי נז". אמא פתחה בסדרת הסברים שאת רוכם איני זכרת. "לא צינו לפגוע בסבא גרשון", אמרה אמא "חוץ מזה, חשבתי שכבר ניחשת עם כל השאלות שאת שואלת על המשפחה של אבא". ואהו, שלא נחשתה. ידעתי על קיומה של משפט לקבוסק, שלא היה לי בודר למי בדיקת היא מת קשרתו; אולי היו רומים כמו תמןות גוזרות אצל סבא וסבתא ומצב רוח סגורי שהיה תוקף את אבא מריו יומן זיכרון, אבל החפתעה היה מוחלטת. אחר כך הגיעו השאלות – איך קראו לסבא, איך הוא נהרג, מתי נישאה סבתא בשנית. ובכח אופן פתאומי ולא צפוי הפקתי להיות נכה שיתר סבא גיבור, שנסעת מריו יומן זיכרון לבית העלמין היין של גן יבנה, שמנסה לדולות כמה שיתר מידע על האיש הזה בעל עניין התקכלת שאיפילו אבא לא זכה להכיר, ואת מבלי שסבא גרשון סבל קר אהבתה ירגיש שאני יודעת.

פָאֹל סְבָא וּעֲקָב

הסיפור של סבא יעקב הוא כמו פואל של אלף חלקים כשבדינו מצוים בערך עשרה מהם. מה תמנונות היישנות ניבט גבר יפה תואר, עם מבט חולמני עיני תכלת שרומה דמוי מפיתיע לאחות הנקטנה, עם כפות ידיים יפות שאותן (קר אמי אומת) אביה פרץ בשידר ימי אוחות ביד מלא. אלה התמנונות שלפני השבי, מהתמנונות הבודדות שיש בידינו מהתקופה שאחרי השבי – תמנונות הח' תונה עם סבתאי וסדרת תמנונות עם אבי בנסנולד – ניבטה דמותו של אדרם שנראה מבוגר בהרבה מה 39 שנותיו. שייען ערוב שם, פנים מקומותים, למעשה הרבר החיד שלא השתנה הוא אותן כפות ידיים. משך שנים נמנע אבי מלחקור על אードות סבי ההתרנבות לצבע הבריטי, הנפילה לקובי עבירות הפרך במבדות בגרמניה, הבריחה מהחנה השבויים וככובן הפעולה שכבי יעקב בסבוי סקי נפל. כל עוד היה סבא גרשון בחוים יפה חיש לא בנוח לחזור על אורות אביו האמתי, והוים כבר אין את מי לשאול. אבי קונה כל ספר, מדפסה בשקייה בתמנונות שביים במנונות, אולי במק' רה נראה את דמותו של אביו נשקפת באחת מהן. מר' פעעם אנחנו מצலחים לצוף עוד חלק לפחות ולעצמם, כל פיסת מידע היה אוצר מבחןינו. אבל ברור לנו שרוב השאלות תישארנה ללא מענה.

יעקב לקובסקי נולד ביום א' בטבת, 15 בדצמבר 1908, בעירה וילקוביסי בLİטא להוריו דוד וליבע. במשפחה המשכילה היו שמונה ילדים, אחד מהם שמש כרכטור אוניברסיטת קובנה

**סבא החזיק בטבעת של חבר קרוב ממחנה השבויים
בשלואה שנרצח לאחר שניסתה להציג תפוח אדמה למאכל.
לאחר שלוש שנים של שהות במחנה סבא הצליח להימלט
מהשבוי יחד עם חברו לנשך אברהם פירוסט. חברו נתשפֵס
והוחזר לשבי, אבל סבא הצליח להימלט וחזר אייכשהו
לאرض כשהוא נער בידיע שלו בשפות**

אחותו הינחה עלתה לאرض באונייה שבאה עלתה סבתאי, אח נספה רפאל הייגר לאודרוגוואי ועלה לאرض בתחילת שנות ה-50. למיטב ידיעתנו כל מי שנשאר בליטא ניספה במלחמות העולם השני ניזונה. לקובסקי למד בגימנסיה העברית של קוכנה ושלט בכל שפות: גרמנית, רוסית, ליטאית, אנגלית. ידיעת השפות, כך אנו משערם, היא שסייעה לו בבריחת ממחנה השבויים. לקובסקי שהה בליטא במסגרת הפשרה לעורדות קללאיות בארץ ועלה לאرض בשנת 1935. באותה עת

בתחילת שנות ה-40, בשנים הראשונות של מלחמת העולם השנייה, החלו להגיע לארץ היהודים. כמו שהתריר את הוריו ואת שאר בני משפחתו ליטא רקובסקי צורך לחתנרב גס לחיל החפרים שוחרק בארץ הצבאי הבריטי (כך מועד חווה שכירות הנמצא בידינו) לדב מיטלים תמורה ליריה ו-450 מיל לחדר. לקובסקי התגייס כנראה בשנת 1941 ולחם במסגרת הגדוד הראשון ובמי רכבר המעכבי ולאחר מכן ביוון. בעקבות התקשרות הצבא הנאצי וניצחונו על הצבא הבריטי ביון ולאחר מכן תלאות הנסיגה, נפל לקובסקי בשבי הגרמני ב-29 באפריל 1942 בעיר קלטמטה שביוון עם עוד 1,350 לוחמים ארץ ישראליים. הבריטים תתייחסו בחשיבותם להtanרכות היהודים, אך נספה גם החשש מנפילת יהודים בשבי הגאנצ'ה מה שהרגיע את פרנסיס היישוב בהקשר והתחה העוברה של בריטים לא הודה כוונה לשלב את היהודים בחילות הלהי מים, אלא רק ביחידות הסיוע. האביסטר הגדול היה שיחירות העילית פונן ראשונות מיוון וחלות הטיסוע ובחם חיל החפרים נשארו ביוון ונפלו בשבי. השבויים היהודים הועברו למחנות שבילים, על גבול גרמי ניו זילנד, שם הועסק לקובסקי בעבודות פרך במכרות פחם בתנאי כפיה קשה. לקובסקי לא סיפר הרבה על הימים הקשים שם, אבל אנו ידיעים שהוא עד למותו של ריבים מהבריטי לנשך על ידי הגאנצ'ה סבתאי וכורה במיוחד סיופר על חבר קרוב שנרצח עקב ניסיונו להציג תפוח אדמה לידינו עד היום. ונמצאת בידינו עד היום.

כעבור כשלושים שנים של עינויים הצליח לקובסקי להימלט מהשבוי, יחד עם חברו לנשך אברהם פירוסט (אף הוא תושב גן יבנה). פירוסט נתפס והוחזר לשבי, אבל סבא הצליח להימלט והוא ייכשהו לארץ. על סיפורו הבהיר אנחנו לא יודעים הרבה, אבל מיפורים שסיפרה סבתאי וגם ממי פגש שערך אבא לאחרונה עם בנו של פירוסט מתברר שהעובדת של קובי סקי דבר שפות רבות, וביניהן גרמנית, וגם המקרה ה"לא יהוד" שלו, סייע לו להציג לארץ בדרכו לא דרכך. ממעא מרדחים שיש לנו הוא מפה של אידופה בקנה מידה של 1:10,000,000 שבעודת ניווט לקובסקי את דרכו חוזה לארץ.

בית האיוווזה חתמו טאט

בשחור לקובסקי לגן יבנה שב לפועלתו בארגון ההגנה ונטל חלק בכל פעולותיו להגנת המושבות ודורם הארץ; הברחת נשק והסלקטו לשיני מוש להגנת האיוווזה, הברחת מעבילים מחופי אשדוד והסתדרות בקרבתו.

ריאות של קירוס לבנה כתבו לו חבריו ל"עכורה" ביום עולותיו לארץ בתה מונה שנתיינו לו לモברת: "לחבר יקר יעקובי ליום עולותך לארץ, ליום כלות תקופה והתחלה חרשה בחיקך, מאחל לך חיים בראים, ורוחם. אל תשכח להתעמל בשעת הפנא". המשפט האחרון תמיר משעשע את אבי, מענין אם לקובסקי כור להתעמל בין העבודה לפדרסים, לעובדה בלויים, לפעלויות ההגנה בלילות. לאחר שעלה לארץ התישב במושבה גן יבנה והוא מריאני מתישי בית, הבית שלו היה הבית הקוצני במושבה מכיוון דרום מזרח ולכך בחוץ רוחוק אחד מוגדל השMRIה שהקיפו את היישוב. לפרנסטו עבד בפרדסי הסביבה ובמקביל לעובdotו הצעיר ל"משטרת הגאנצ'ה" גננה עם כוותה "השותרים המושבעים" שהיו רשאים לשאת נשק בסמכות המאי נdet הבריטי. ואת מטרת להגן על תושבי גן יבנה שהיה מוקפים בשבעה כפרים ערביים עזינים שחנתנוו לחם הרשות לבקרים. לימים התנרכו והיה פעיל בארגון ההגנה שbagן יבנה ונטל חלק בכל פעילויות הארגון שבאוור המושבה. בפועלו הראשו גנבן לקובסקי מהבריטים את מוכנות הירייה הראשונה ששימשה את הארגון באיזור.

גוטר, לוחם ושבוי

"פעמים הם האנשים שזכו להישאר לפטליה ממחנות העבודה הללו, ואשר יכולם לספר את פרשות הזוויגות שגילו הגאנצ'ים הנהן" צים כלפי האסירים והשבויים. מדי יום ביום היו נבעלם בחשכת המכרות אלפי עובדי כפיה [...] קשים ומרימים הם החיים במכרות הפה", חם, רק חצי מטר או מפיצה הדקה של פנס הכווים, וליותר אין צורך לראות את הדך, כי ממול עמודים גושי הפהם שעלו אחד לחוצה בכל חפיר הפרימיטיביים שבידו. לביעוע המלאכה של חפירת הפהם היו יודדים למכרה עמוק של כ-400 מטר, כאשר החום מחניק בגדרון ומפריע לנשיהם. אין פלא כי רובם כולם של עובדי הפהה לא החזיקו מעמד זמן רב, ואנשים נפלו מובוכים, פשוט התעלפו ואיבדו את ההכרה תוך זמן קצר ביותר [...] הגרמנים ידעו להפעיל אמצעי דיכוי והטלת אימהים על הזרים והעינויים בcohם חולשות האדם. הם למדו כי הרעב והעינויים בcohם לשבור גם את איש הפי חזק [...] המשタル בעינויו של הכרה השבוי הבחן מיד כי ניטל ממנו זיק האוד, הכל שחר, הכל מרוכז בפחד, השיעול והרök הוא שחר, ואפלו הדמעות בעינויו התעדרכו בעבע שחר. השבוי כוכה לא זועק ולא מחלון [...] אולם בנוף השבוי והרצץ עוברת בכל זאת מן כמיהה להשתחרר מפורה נותז".

(מג'ון "המאבק בככלי השבי", מאת אלבסנדר גל נין, ניצל מהנה שבויים ותושב גן יבנה)

שבי הארץ הותיקים. בר בבד עם פעילותם הביטחונית חור ושיקם לקובי סקי את ביתו, בכסי הפסזים שקיבל מהמלך הבריטי לצורכיISKOM הרים לול ומרדרה ("בית אימון", בלשונה של סכת) שאותם תכנן ובנה במושב ירין והם פרנסו אותו בכבודו. פיסת פאל מפהעה התגלתה לנו כבנס של ותיק גן יבנה שנערך לאחורה, מסתבר של קובסקי היה נשוי לאשה אחרת, יפה, לפני שנישא לסכת. כשהוח מחשבי בגרמניה נודע לו שאשתו לא הייתה נאמנה לו.

בשנת 1946 נשא את סבתו בלהה לבית הרשובי שסיעה לו, בר סי פרה, בהחאת נשק וכעהלא מעתיפלים. ב-20 באוגוסט 1947 נולד אבי דוד הקריוי על שם של סבו, שכטרעה סבתו לרוח סבא היה עסוק בדיוק בעילות ההגנה ולפיכך אברשה, שהיא נשוי להינדה אחותו של קובסקי, הגיע בזמנן ולקח אותה לבית היולדות ברכבות.

סבתו נגעה לספר על קובסקי שהיה קנא מארד לעכורה עברית. מידי יום עבדו ליד ביתם ערבים עם עגלות עמוסות ירקות ופירות מושביםיהם שכבה אסר עליה לנכות ודרש מנזה לרשות רך שחורה עברית. עוד סיפר רה סבתו שכאשיה היה חזרה הביתה בעבר עיר מהעובר הוא שימש כמי תרגמן האורי, ולבן היה יושב וכותב עבור תושבי המושבה מכתבים בשפות שונות. והוא לו עני תכלת כמו "שומאים", תיארה אותו סבתו במאן בטאה הליטאי.

בשבט תש"ה הגיעו למפקחת ההגנה יידיעות מודיעיניות על אודוט הנקנות של כנופיות פורעים ערבים להתקבל לתושבי גן יבנה. לקובסקי יצא במסגרת כוח של ההגנה להשמרת בית אריהה נטוש בפרדס וניגר בקרבת המושבה, שאמור היה לשמש מקום מסתור לפורעים. מכיוון שלא רציו לבוכו חומר נבץ יקר ונזקקו לזרומי הגלם של בית האדריה, הם פירדו קו את המבנה במו יידיהם. המבנה קרס על לקובסקי והרגו, והוא היה בן 39 מותה. כל שאר משתתפי הפעולה ניצלו, לאחונה שוחח אביו עם יוסי שפירא, אשר ממשתתפי הפעולר שהיה אז בן 17 ואיבר בה את רגלו. שפירא לא שס לדון במאורעות העבר. "אני לא מבין מדרוד נוכדים דוקא עצמי לדבר על מה שהה", אמר לאביו.

בקלובסקי נפל סבתי עזבה את גן יבנה ונדרה במשך שנה שנתיים עם אביו שהיה בן חמישים וחמשים בין קרוביה משפחה בכרוכו וכברמת גן, ומן מה גרו ברחוב התקבור בתל אביב. בתקופה זו פגשה סבתו את סבא גרשון, למען הדיווק היא הכירה אותו עוד קודם לכן, מוסמ שכם יתר העולים נגגו גם העולים מליטה לתחרווע בעזותא, אבל או לא עודר בה סבא גרשון עניין. כשהתאלמנה המצב היה שונה. אביו נהג לקרוא "אבא" לכל איש ברוחה סבא גרשון גילה כלפו מיד רגש אביה, כאשר היה בן שלוש עבדו לשכונת רמת החיל' (חטיפה הדרית לוחמת) בתל אביב, שכונה שנבנתה עבור יוצאי הבריגדה היהודית. סבתה ויתרה על הקצתה שהגיעה לה משרד הביטחון ונישאה לסבא גרשון כדי שיוציאו לבנה מסוימתה ואבאו.

贊助者 לאב א גרשון

מסגרות התמיכה הפעולות כו"ם לסייע למשפחות שבולות והיעדרם לשוחה ולשתף יוצרות לדמיין עד כמה הותה המציאות פעם שונה וכיצד סביב השובל האישני נוצר קשר של שתיקה. קל וחומר במרקחה של נישואים שניים.

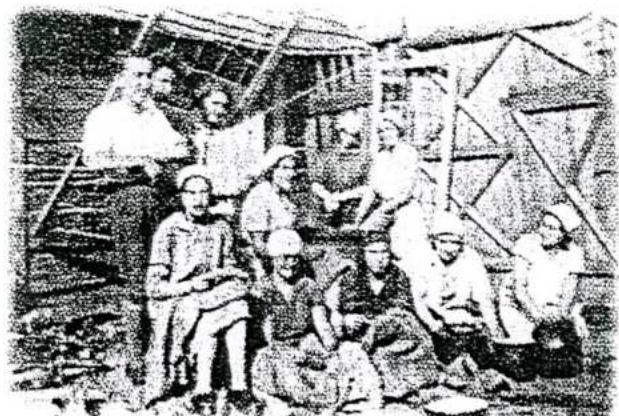
אבי דע שגד בעדרו בגין יבנה, אבל למעשה אסור היה לו לדעת את האמת, פעם בשנה חם נגגו הנושא לבקר במושבה אצל שכנים ססתה שמרה אותם על קשר. ביום היכרdon מריו שנגה היה מגיעה איגרת משליך הביטחון ואביה הניח שהיה לו אח שנפל והדיחיק הכל. גויל עש, שנה לפני שנודעה לאביה האמת באופן رسمي, אמר לו תבר מהשכונה: "גם אבא שלך נהרג במלחמתה, לא?". החבר שכלל לא התכוון להזכיר חטא מאביו מכות נמרצות, והוא סירב להאמין לו.

את הרגע שבו נודעה לאביה האמת על אביו הוא וכבר כאיל היה היום, גם הוא, כמוני, היה בן 11. "אותו יום ה'י' תי חולח ונערתני מבית הספר. המורה יעל שהיתה מורה אהובה ונערצת באה לבקר אותה, והיה מאורע הרוגש וויז צא דוףן, סבתא השAIRה אונטו לבך והלכה לחנות המשפחתי תית שהיתה צמודה לבני. ואו בלי הקראות אמרה לי המורה יעל: 'דע לך שאביך זה אביך האמתי. אבל האמתי נפל במלחמה השחרור', כך בזורה ישורה ולאקו נינה. אחרי שהחטפתי את הלם חמי שקרתי לה ואמרתי לה שכך ירעת כי קיבלנו מכתבים ממשרד הביטחון. אבל שאלתי אותה איך קרא לו. המורה יעל צעקה לסתה לחנות, וסבתא השיבה 'יעקב'."

זה לא היה מזמן קיבל בשורה בזו מהמורח? סבתא ידעה שלא תהיה מסוגלת לספר לי בעצמה, אם סבתה, בתוך שרשות הטוטוות של ההתומות עט העניין, עשתה דבר אחד נכון וזה שלא ספק הבחירה במורה יעל כארם המתאים לבשר לי. אחר כך כבר בקשת מסתה אידי נפורמציה, אבל היא לא ידעה הרבה. היא סיפרה מה שידעה והרתה לי תമונות. לא יכולתי או לחקוך אנשים על סבא יעקב ולבדוק בספריות כי ראיתי בזיה בגידה בסכא אדרון שאח אהותי ואתבתה אותו".

לאחר שעלה לארץ התיישב סבא במושבה גן יבנה והיה מראשוני מתיישביה. בחוץ ביתו הוקם אחד מגדלי השמירה שהקיפו את היישוב. למרנסתו עבד בפרדס' הסביבה ובמקביל לעובdotו הצטרכ ל"שירות הגבאים" וממנה עם כוחות "השוטרים" המושבעים" שהיו רשאים לשאת נשק בסמכות המנדט הבריטי

אל תשכח להתעמל בשעת הפניה. ברוח מחברו

תקופת הקשייה. לקרה העלייה לארץ ישראל

חבר הילדות הקרוב של אביו היה מוטק, שגר בבית הרו משפחתי של הורי, אמו מתגוררת שם עד היום. גם אביו נפל במלחמת השחרור ואמו נישאה שוב. "על הכל דיברנו בינוינו", אומר אבי, "אבל אף פעם לא על זה, וזה היה כמו סוד אפל, גם היום אין לי אומץ לדבר אותו על זה".

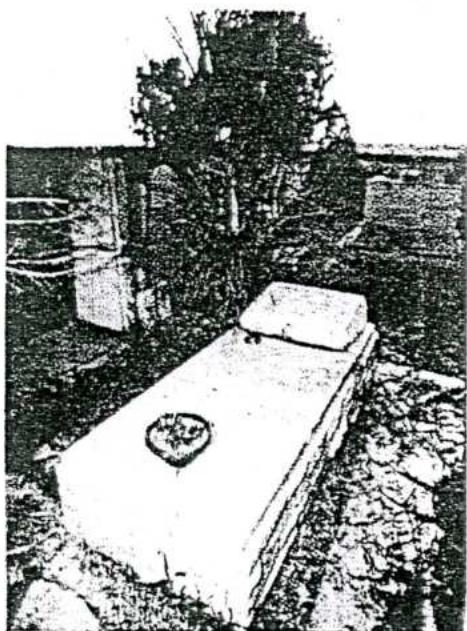
צילום: חנן גלילי
האנדרטה המשותפת

ג'יבור נשכח

אנו מבוססים את דרכנו בשבייל, בוץ אל בית העלמין הישן שבו טמון לקובסיג. המקומות נראה מעט שכוח אל, אבל אולי זה סוד קסמו. זו השנה העשירית שבה נשתחף בטקס ערב יום הזיכרון המרגש של גן יבנה. על קוומו של הטעק למדנו רק כשהזקמה המצתה בכיכר המושבה, או תברדר לנו שלא יורעים שם על לקובסקי ושבמו נפקד מרישימת הנופי. רוזאקו הוא, החל היחיד שנפל על הגנת המקומות.

הועל תוקן אמנים אבל אם יורשה לי לפנות בחורס צניעות אל ראש המועצה משה אלקלסלי, מעתים הם הגיבורים שמזמיה יישוב, מעתים עוד פחותם הם אלו של ריק סיינו בהקמת המושבה אלא גם הקביבו את חייהם למענה.

מי שמכיר את גן יבנה מודע אולי לקיים של רחוב החנינים. מרובה ברחוב הקורי על שם שני תושבי גן יבנה שננסעו לתל אביב בענייני ההגנה, וברדרכם כדור אחר שנורה על יידי ערבי פילח את שניהם. השניים היו מפקח הגאגנה האיזורי וסגןו – סיפור ווצצא רופין ללא ספק אבל אולי, בדור שלנו, יוספר את סיפורו של איש שנפל פעמיים ■

הקבר בון יבנה

שיותם ומוניותם עם אבא

איך זה היה עבורך לגרול עם אב הורג בשਬכבר ידעת את האמת על סבא יעקב?

"סבא גרשון אהב אותו כמו בן אמיתי וחשתה מואר לפגוע בו. אבל למעןת הוא היה אנטישואם לסבא יעקב. הוא לא שידת בஸג'ר צבאי כי היה מבורגר מורי, והוא אמרנו עבר קשה אבל מקרים עירוניים ומשמעיים מים. סבא יעקב היה אדם משכיל, גיבור מלחמה בעל ירי והב, בילדתי שנות רבעות בשיותם ומוניותם איתו. אבל למשל לבית הקברות שכגן יבנה עלייתי לראשונה רק בגיל 19".

איך הגיעו הסביבה לכך שאתה ותומם מלוחמה?

"לו הייתה ילד חלול, והוא היה משתמש בהו יותר מאשר כאמצוי נייגות, אבל למולי היה מארד מקובל, חלוץ של ההיסטוריה. היה לי קשה להה תמודד עם סור אפל שצדרא פתאות להסתירה. אני וכר את טקס יום הייכרzon הראשון שנערך בבית הספר לאחר שנורע לי על אודורט אבא, היה לי תחושה שכולם מתחשים ומרחמים עלי. או עשית את מה שהציניתי בו הצעקה את הביתה במהלך הלחץ הטקס. המורה יעל נזפה כי בפני כולם ואמרתה 'זוקא אתה, שביך נפל במהלך השחרור, מתנהג לך?'. ברחוב הביתה בריצה נעלם וכובעoso ואו סבכתה התגלתה במלוא גודלה ואמרתה: 'או מה הבעה, אתה צרייך להיות גאה'. מאו הסתרדו לי הדברים בראש: יש לי אבא חורג שהוא אוטוי ואני אהוב אותו, אבל זה בסדר להרי רגיש גאווה בכל הנוגע לאבא יעקב. לפני כ-15 שנה בפיג'יסט מהוחר נגיא שה אל' יעל ואמרה לי שאו היהת מורה צעריה ולא הבינה, והיום היא מבינה מדרוך והתנהגתך כך בטקס".

איך אתה מסביר את קשר השתיקה ששדר או סביבה נושא כל בד באובם?

"חזי מהכיתה של לי היו בני ניצולי שואה, היישוב היה או קטון, כד שהמנן אנשים היו בקרבה הראשונה לחילוי מלפמות. כל אחד היה עסוק בצרה שלו".

איזו השיטה הייתה להזתק יתומן מלחמה על מלחך חייך?

"אני חושב שהשוברכה שכבר 35 שנה אני עובד בפיתוח קשורה לך. נכון שנקלעתו למקרה באקרה, אבל יכולתי לעסוק באינספור דברים אחרים (אבי הוא עובד בפир בתשתייה האוירית – ל"ש). אורח החיים של סבא כלל עבורה ביטום כלול, בഫטסיס, בלילות התנדב להגנה. אני, שעון בד בתעשייה האוירית, מפעל שמייצר מערכות נשל להגנה על המדרינה, ראייתי את עצמי עושים בעצם את אותו דבר, וכך גם אחיך אביחי שנקרוא בעצם על שמו, וגם הוא עובד בתעשייה האוירית. ככל הזמן חשבתי איך סבא ברוח מהשבבי, איך הוא נוראים החיים בגין יבנה לו לא היה נופל, והטריד אותו שיעות. כל פעם שהחתי עשו מהشو לא בסדר היה מינול אותו זו שיח דמיוני, כי ידעת שאני מכובד אותו. גם היום אני מנחל אותו זו שיח דמיוני, כי סביר, אני 'מסביר' לו שהוא לא היה לשוא. את יודעת שבאשור, בכור בסורק, אני 'מסביר' לו שהוא לא היה לשוא. את יודעת כמה שהיות היו לי איתו בשבת תעשייה האוירית הטסנו את הכלbie? כל הישג של המרינה, כל מחלף, כל גורד שחקים, כל הישג טכנולוגי, אני נוכד בו וכאליל אומר לו שהכל גם כוכבו".

בחודש שבט תש"ח יצא סבא בمسגרות כוח של ההגנה לפועלות השמדה של בית אריזה וטווש בפרדס שאמור היה לשמש מקום מסתו לפורעים ערבים. מכיוון שלא רצו לבובו חומר נפץ יקר וניקקו לחומרו הגלם של בית האריזה פירקו את המבנה במו

לקראת חורשת האורנים שבפינת הרחובות הנשיא והעצמאות ע"ש יעקב לקובסקי ז"ל.

הוא היה בן 39 במותו

מדינת ישראל
משרד הביטחון

סיפור חייו

חזרה לדף מצע

» סיפוריו חיים «

לקובסקי, יעקב

בן ליבע ווזוד. נולד ביום א' בטבת תרס"ט (25.12.1908), בעיירה וילקוביש שבליטא. בן למשפחה משכילה ורוחבה, שמנתה 7 אחים ואחיות. אחד מהם שימוש כרטורו באוניברסיטה של קובנה. יעקב סיים את לימודיו בגימנסיה העברית ולקראות עלייתו ארץ עבר במסגרת תנועת ה"עובדת" המקומית הכרה לעבודות חקלאיות.

בשנת 1935 עלה ארץ. ביום עלותו העניק לו חברו מזכרת, תמונה משותפת לו ולחבירו להכרה, וככתב מאחריו בעברית באותיות קידוש לבנה: "לחבר יקר יעקב! ליום עולותך לארץ, ליום כלות תקופת והתחלה חדשה בחיק מחאל לך חיים בראים, יರוחם. אל תשכח להתعامل בשעות הפטא".

יעקב על ארץ ה策ף למושבה גן יבנה והוא מראשו מתיישביה. ביתו היה הקיצוני שבמושבה, מכיוון דרום מזרח, ולכן הוקם בחצרו אחד מגדלי השמירה אשר הגנו על היישוב פרנסתו עבור בפרדי הסבירה ובמקביל לעבדות ה策ף ל"משטרת הגפירים" ונמנה על כוחות "השותרים המושבעים" שהיו רשאים לשאת נשק בסמאות המטה הבריטי, זאת במטרה להגן על תושבי היישוב אשר היו מוקפים כפרים ערביים עוניים שתושביהם התנצלו להם חדשות לבקרים. בהמשך התמודב יעקב והוא פעל בכוחה מחותרתית גם בארגון ה"הגנה" שבין יבנה ונטול חלק בכל פעולותיו שבאזור המושבה.

עם פרוץ מלחמת העולם השנייה הגיעו לארכדיה אודות האיים על יהדות אירופה ועל זועות השואה. כמו שהותיר את הוריו ושאר בני משפחתו בליטא, ראה יעקב צורך להיחלץ ולסייע כל שביכולתו גם ליהודים אירופה, והחליט להתמודד למסגרת היחידה שאיפשרה זאת היהודי ארץ ישראל, והוא "חיל החפרים" בצבא הבריטי אשר הוקם בארץ זו.

בשנת 1941, עז יעקב את ביתו שבין יבנה, התגייס ולוחם במסגרת "חיל החפרים" במדבר המערבי ולאחר מכן בעקבות התקדמות הצבא הנאצי וניהולו על הצבא הבריטי ולאחר תלואות הנסיגה, נפל בשבי הנאצי בתאריך 29.4.1942, בעיר קלמטה שביוון, יחד עם עוד 1,350 לוחמים ארץ ישראליים. יעקב הועבר עם חבריו לשבי בדריכים עקללות ונಡ בינו מינות שונים, עד שהגיעו לשוליה שבגראמניה, שם הועסק בעבודות פרך במכרות פחם. בתנאים איוםים, סבל יעקב עם חבריו חרפת רעב ועינויים קשים, והיה עד להירצחים של רבים מחבריו לנשק ע"י הנאצים, ביניהם חבר קרוב במיוחד שנרצח יעקב ניסיונו להשיג תפותה אדמה למאכל.

כעבור מעלת מונטיים של סבל ועינויים הצליח יעקב להימלט מהשבוי יחד עם חברו לנשק, אברהם פירסט. אברהם נתפס והוחזר לשבי אולם יעקב הצליח להימלט מאדמת גרמניה הנאצית, תוך חירוף נפש. שלייתו בשפה הגרמנית מימי לימודיו בגימנסיה וחוויתו החיצונית: עניינו הכספיות, גזע עורי וشعور הבahir סייעו לו בבריחתו. בעזות מפה קטנה של אירופה, בקנה מידת 1 לעשרה מיליון אשר השיג, ניווט את דרכו בחיצית הקוים, והצליח לשוב ארץ בדרכים עקללות.

יעקב חזר לנין יבנה, שיקם את ביתו, תיקן ובסה במו ידיו לול ו"בית אימון" לאפרוחים והמשיך לעבוד לפרנסתו גם בפרדי הארץ. במקביל לעבדותיו חזר והתמודד בארגון ה"הגנה" ונטול חלק בכל פעולותיו להגנת המושבה ודרום הארץ, הברחת נשק ו"הסלקתו" לשימוש הגנת היישוב, הלאמת

והברחותם של מעסילים מחופי אשדוד, הטמעתם בקרבת תושבי הארץ ועוד. בין היתר, הצליח להברית מתוך המחנה הבריטי "חצור", הסמוך לנ' יבנה, ולהעביר לשימוש ה"גננה", את מוכנות היורה הראשונה ששימשה את הארגון באזרע.

בשנת 1946 נשא לאישה את בללה לבית הרשובי שסייעה אף היא לפעולות ה"גננה" באזורי, הן בתפקידה כחוותית והן בהברחות מעסילים והטמעתם בקרבת תושבי הסביבה. פעילותה זו נמשכה גם כשהייתה בחודשי הרינו מתקדים. שכרצה לדורת, היה יעקב עסוק כרגיל, בפעילותו ב"גננה", גויסו (בעלה של הימדה אחוטו), אברהם ("아버שה") קרסין, שהוזמן באקראי לאזורי, פינה אותה לבית היולדות ברוחות, שם נולד בנו דוד, הקורי על שם אביו של יעקב.

יעקב היה קנא מאווד לעובודה עברית. מידיו יומם עברו ליד ביתו ורוכלים ערביים עם עגלות עמוסות ירקות ופירות חשובים וזולים, אולם הוא יותר על הנוחיות והחישכון, הקפיד לרכוש אך ורק שחורה עברית, ודרש גם מרעייתו ומחבריו לנ蒿ג כך.

כאשר חזר בערבים הביתה עייף מעבודתו, נהג לשמש כ"מטורגן האזורי", ולכתוב עבור כל תושבי המושבה מכתבם בשפות שונות, אשר את דיבעתן רכש בלימודי ביגמונסיה (עברית, רוסית, ליטאית, גרמנית וידיש) ובמסגרת שירותו בצבא הבריטי ובשבוי (אנגלית ועוד).

בחודש שבט תש"ח הגיעו למפקחת ה"גננה" קדימות מודיעיניות אודות הכנות של כתפיית פורעים ערבים להתנצל שוב לתושבי גן יבנה. ביום שישי, י"ט שבט תש"ח (30.1.1948), יצא יעקב במסגרת כוח של ה"גננה" לפועל השמדת בית אריזה נתוש בתוך פרדס ("זינגרי") שבקרבת המושבה, אשר היה אמור לשמש מקום מסתור לפורעים. כיוון שהיה מחסום בחומר נפץ ובצד מכך, ומאהר וב"גננה" נזקקו לחומר הגלם של בית הארץ למטרות בניית ביצורים, ניתנה הפקודה לפרך את המבנה באופן יידי. המבנה קרס על יעקב והרגו. שאר משתתפי הפעולה ניצלו, למעט אחד מהם שיאיבד את גבו. בן שלושים-ותשע היה יעקב בנפלו. הוא נטמן בבית העלמין היישן בין יבנה. הניה אחריו אישת - בללה ובן 5 חודשים - דוד.

ביום 29 באוגוסט 2004, החליטה מועצת גן יבנה לקרוא לחורשת האורנים שבקרון הרחובות "הנשיא" ו"העצמאות", אשר אינם מרווחקים מהבית בו התגורר, על שם של יעקב. החורשה נחנכה במעמד בני משפחתו של יעקב ביום הזיכרון לחיליו צה"ל ערב יום העצמאות ה-57 למדינת ישראל

11.5.2005

(דף זה הוא חלק ממפעל ההנצחה הממלכתי "זיכרון", שנערך ע"י משרד הביטחון)

↳ סיפוריו חייהם ↳
סדר דפדף ב"זיכרון"
• סדר א'-ב' • תאריך נפייה

חזרה לדף תוכן העניינים

בקשה מיוחדת

כל מי שהכיר את יעקב לקובסקי ד"ל ובמיוחד מתקופת השבי ביוון יוכל להוסיף מידע
כלשהו נוסף אוזותינו, מתבקש ליצור קשר עם המשפחה,

טלפונים: 03-6479270, 03-6476864 ויבוא על הברכה.

בתודה מראש

משפחה (לקובסקי) שבית

יעקב לקובסקי
בן ליבע אודוד
נולד בליטא עלה בחרצ'ץ
נפל בעת בילוי חפקידון
י"ט בשבט תש"ח
בן 39 בನפלו חנצת'ה

צלומים: חנן גלילי

האנדרטה המשותפת

הקבר בגן יבנה

ניבור נשבה

אנו מובטסים את דרכנו בשבייל בוֹז אל בית העלמיין היישן שבו טמון לקובסקי. המקום נראה מעט שכוח אל, אבל אוּלִי זה סוד קסמו. וזה השנה העשירית שבה נשתחף בטקס ערב יום היכרון המרגש של גן יבנה. על קוימו של טקס לדורנו רוק כשהוקמה המגבה החרשה בכיכר המושבה, אז התברר לנו שלא יודעים שם על לקובסקי ושםנו נפקד מרשים הנופי לים. רודוקא הוא, החלה היחיד שנפל על הגנת המקום.

הulos תוקן אמנים אבל אם יורשה לי לפנות בחוסר צניעות אל ראש המועצה משה אלקסליס, מעתים הם הגיבורים שמצמיה יישוב, מעתים עוד פחות הם אלו רק סייעו בהקמת המושבה אלא גם הקריבו את חייםיהם למענה.

מי שמכיר את גן יבנה מודע ודאי ליקומו של רחוב השנינים. מדורב ברחוב הקרוי על שם שני תושבי גן יבנה שננסעו לתל אביב בענייני ההגנה, ובדרךם כדור אחר שנורה על יידי ערבי פlich את שניהם. השנינים היו מפקד ההגנה האיזורי וסגןו – סייפור יוצא דופן לא ספק אבל אוּלי, בישוב המפתח בצד ענק, יימצא רחוב קטן שיישא את שמו של הגיבור שלנו, ויספר את סייפורו של האיש שנפל פעמיים ■

בחודש שבט תש"ח יצא סבא במסגרות כוח של ההגנה לפועלות השמדה של בית אוריזה נטווש בפרדס שאמור היה לשמש מקום מסתור לפורעים ערבים. מכיוון שלא רצו לבזבוז חומר נפח יקר ונזקקו לחומר הגלם של בית האוריזה פירקו את המבנה במגוון ידיהם. המבנה קרס על סבא והרגו, והוא היה בן 39 במוות

גן יבנה ממתינים לבקשת בכתב

פניתי אל דוברת מועצת גן יבנה מرسل הדר בשאלת הנצחתו של סבי והאפשרות לקרוא רחוב על שמו. הדר השיבה באירועות כי הנהל המקורי במקובל במקורים של קבועות שמות ורחובות הוא התקני סות ועדת שמות בעקבות יוזמה פנימית במעטה אן בעקבות פניה אישית. הוועדה בוחנת את הממלצות ושולחת רשימת שמות לאישורו של משרד הפנים.

בהתיחסות אישית לסייע טענה הדר כי לריאכונה מתמודדת המועצה עם הנצחtes של 23 חללים ואין ביכולתם לנוהג במדרי ניות מלאה, אבל היא ממליצה לממשלה להפונתה בקשה בכתב אל המועצה ואל ועדת השמות ולפרט את נימוקינו. הסברתי להדר כי המקורה של סבי שונה משאר החללים (מלבד חילילה לפוגע בכבודם) משום שבסבאה נמונה עם מקימי היישוב וההיסטוריה שלו שזרה בהיסטוריה של גן יבנה וכמו כן מדורב בחלל היחיד שנפל בהגנה על היישוב.

אני חולב שהעובדת שכבר 35 שנה אני עובד ביחסון קשורה לכך. נכון שנקלה עלי מקטוע באקרה, אבל יכולתי לעסוק באינספור דברים אחרים (אבי הוא עובד בכיר בתעשייה האוירית – "ל'ש). אורח החיים של סבא כלל עבודה ביום כלול, בפרדסים, בלילה והתנדב להגנה. אני, שער בתרבות האוירית, מפעל שמייצר מעותך נשק להגנה על המדרינה, ראייתי את עצמי עושה בכך את אותו דבר, אך גם אחיך אבי חיש שנקרא בעצם על שמו, וגם הוא עבד בתעשייה האוירית. צילר כל הומרשבטי איר סבא בורה מהשבוי, איר הוא נראים החיים בגן יבנה לו לא היה נפל, והוא הטיר אוּת שעות. כל פעם שהיית עושה משהו לא בסדר היה תמי מנהל אותו דו שיח דמיוני, שאני עוכר בפרדסים בגן יבנה, במפעל אלת'א שבאשרור, בכור בשורק, אני 'מסביר' לו שהוא לא היה לשוא. את יודעת כמה שיותה היו לי אליו כשבתשעה האוירית הטענו את הלבאי'ן כל היגש של המדינה, כל מחלף, כל גורר שחיקם, כל היגש טכנולוגי, אני נזכר בו וכאילו אומר לו שהכל גם בוכתו".